

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 2010.3.17
KOM(2010)102 galutinis

2010/0059 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. .../...

[data]

**kuriu iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006, nustatantis vystomojo
bendradarbiavimo finansinę priemonę**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Remiantis bendro bananų rinkos organizavimo Europos Sąjungoje (ES) nuostatomis, bananus eksportuojančioms Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalims tradiciškai taikytas lengvatinis prekybos režimas. Kai kurioms AKR šalims bananų gamyba eksportui į ES – svarbi ekonominė veikla, daranti daugiopą poveikį kitoms ekonomikos sritims.

Nuo 1995 m. ES bendro bananų rinkos organizavimo nuostatos nuolat ginčijamos: taikydama ginčų sprendimo mechanizmą, Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) apeliacinė įstaiga priėmė ne vieną šioms nuostatomis prieštaraujantį sprendimą. Todėl ES derėjosi dėl prekybos bananais susitarimo pagal PPO taisykles. Tai padės baigti įgyvendinti Dohos vystymosi darbotvarkės žemės ūkio nuostatas ir užbaigti visą Dohos derybų raundą. Įgyvendinus šį susitarimą, sumažės AKR šalių lengvatų marža.

Siekdama paremti tvarų vystymąsi bei skurdo mažinimą ir paskatinti laipsniškai integruoti bananus eksportuojančias AKR šalis į pasaulio ekonomiką, ES teikė paramą įvairių šalių bananų sektoriams pagal specialiąją paramos programą (1994–1999 m.¹) ir specialiąją paramos sistemą (1999–2008 m.²). Specialioji paramos sistema veikė dvylikoje bananus eksportuojančių AKR šalių³ ir nustojo galioti 2008 m. gruodžio mėn. Kaip tvirtinama Komunikato dėl specialiosios paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims sistemos taikymo ataskaitos projekte, iš specialiosios paramos sistemos išorės vertinimo matyti teigiami rezultatai. Kai kurioms AKR šalims pavyko tapti konkurencingesnėmis: bananų eksporto apimtis tapo stabili, padidėjo dalis ES rinkoje. Tačiau apskritai AKR šalių gamybos išlaidos tebėra didesnės nei didžiausio palankumo statusą turinčių šalių. Ekonomikos įvairinimo priemonių rezultatai nėra tokie akivaizdūs, joms įgyvendinti reikės dėti daugiau pastangų.

Sumažinus muitų tarifų lengvatas bananus tiekiančioms AKR šalims, reikės papildomai pertvarkyti sektorių remiantis jau pradėtais prisitaikymo ir restruktūrizavimo procesais. Atsižvelgdama į šiuos uždavinius, Europos Komisija siūlo sukurti pagrindinių bananus tiekiančių AKR šalių bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programą.

Priemonėmis, kurios bus priimtos pagal šią programą, siekiama padėti pertvarkyti nuo bananų eksporto priklausančias zonas teikiant paramą biudžetui arba taikant specialias intervencines priemones. Jei tai bus perspektyvu, priemonės padės prisitaikyti prie platesnio masto pasekmių (pvz., visuomenei ir aplinkai), vykdyti ekonomikos įvairinimo politiką arba investuoti siekiant padidinti konkurencingumą. Rengiant priemones, bus atsižvelgta į specialiosios paramos programos ir specialiosios paramos sistemos taikymo rezultatus bei patirtį.

Bananų sektoriaus papildomosios priemonės siūlomos kaip laikinoji programa, kurios trukmė – ne daugiau kaip ketveri metai (2010–2013 m.). Priemonės, kurioms finansuoti būtų skiriamas 190 mln. EUR biudžetas, būtų administruojamos Reglamentu, kuriuo iš dalies keičiama vystomojo bendradarbiavimo finansinė priemonė.

¹ 1994 m. spalio 31 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2686/94.

² Tarybos reglamentas (EB) Nr. 856/1999 ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1609/1999.

³ Belizas, Dominika, Dramblio Kaulo Krantas, Grenada, Jamaika, Kamerūnas, Madagaskaras, Sent Lusija, Sent Vinsentas ir Grenadinai, Somalis, Surinamas ir Žalioji Kyšulys.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. .../...

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006, nustatantis vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 209 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁴,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁵,

perdavę pasiūlymą nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Europos Sąjunga (ES), kaip Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) susitariančioji šalis, yra įsipareigojusi įtraukti prekybą į vystymosi strategijas ir skatinti tarptautinę prekybą, siekdama pažangos vystymosi ir skurdo mažinimo pasaulyje srityse.
- (2) ES remia Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalių pastangas mažinti skurdą ir užtikrinti tvarų ekonominį bei socialinį vystymąsi ir pripažįsta jų biržos prekių sektorių svarbą.
- (3) ES yra įsipareigojusi padėti sklandžiai ir laipsniškai integruoti besivystančias šalis į pasaulio ekonomiką, siekdama jų tvaraus vystymosi. Pagrindinėms bananus eksportuojančioms AKR šalims gali tekti spręsti klausimus, kylančius dėl prekybos taisyklių pakeitimo, visų pirma dėl didžiausio palankumo statusą turinčių šalių prekybos liberalizavimo remiantis PPO nuostatomis. Taigi prie 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1905/2006, nustatančio vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę⁶, turėtų būti pridėta AKR šalių bananų sektoriaus papildomųjų priemonių programa.
- (4) Finansinės paramos priemonėmis, kurios bus priimtos pagal šią programą, turėtų būti siekiama padėti prisitaikyti ir (arba) restruktūrizuoti nuo bananų eksporto

⁴ OL C [...], [...], p. [...].

⁵ OL C [...], [...], p. [...].

⁶ OL L 378, 2006 12 27, p. 41.

priklausančias zonas teikiant paramą biudžetui arba taikant konkrečiam projektui nustatytas intervencines priemones. Jei tai perspektyvu, priemonėmis turėtų būti siekiama numatyti socialinio gyvybingumo politiką, ekonomikos įvairinimą arba investavimą siekiant padidinti konkurencingumą, atsižvelgiant į specialiosios paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims programos⁷ ir specialiosios paramos tradiciniams AKR bananų tiekėjams sistemos⁸ taikymo rezultatus bei patirtį.

- (5) Programa turėtų būti remiamas prisitaikymo procesas AKR šalyse, kurios per pastaruosius metus į EB eksportavo daug bananų ir kurių prekyba bus liberalizuota remiantis PPO nuostatomis⁹. Programa grindžiama specialiąja paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims sistema. Programa atitinka ES tarptautinius įsipareigojimus PPO atžvilgiu, yra aiškiai restruktūrizuojamojo, taigi – laikinojo, pobūdžio ir truks ne daugiau kaip ketverius metus (2010–2013 m.),

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006 iš dalies keičiamas taip:

- (1) 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 straipsnis

Sjungos paramos teikimas

Atsižvelgiant į šio reglamento bendrą tikslą, taikymo sritį, tikslus ir bendruosius principus, Sąjungos parama teikiama pagal 5–16 straipsniuose nurodytas geografines bei temines programas ir 17 bei 17a straipsniuose nurodytas programas.

- (2) Įterpiamas 17a straipsnis:

„17a straipsnis

Pagrindinės bananus tiekiančios AKR šalys

1. IIIa priede išvardytoms bananus tiekiančioms AKR šalims taikomos bananų sektoriaus papildomosios priemonės. Šioms šalims Sąjunga teikia paramą, siekdama padėti joms prisitaikyti prie ES bananų rinkos liberalizavimo remiantis Pasaulio prekybos organizacijos nuostatomis. Teikdama paramą, Sąjunga atsižvelgia į šalių politiką ir prisitaikymo strategijas ir ypatingą dėmesį skiria šioms bendradarbiavimo sritims:
 - (a) didinti bananų eksporto sektoriaus konkurencingumą, jei tai yra tvarus procesas, atsižvelgiant į įvairių grandinę sudarančių suinteresuotųjų šalių padėtį;

⁷ 1994 m. spalio 31 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2686/94 (OL L 286, 1994 11 5, p. 1).

⁸ 1999 m. balandžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 856/1999 (OL L 108, 1999 4 27, p. 2) ir 1999 m. liepos 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1609/1999 (OL L 190, 1999 7 23, p. 14).

⁹ [Įterpti nuorodą į Ženevos susitarimą dėl prekybos bananais]

- (b) skatinti nuo bananų sektoriaus priklausančių zonų ekonomikos įvairinimą;
 - (c) spręsti klausimus, susijusius su didesniu prisitaikymo proceso poveikiu, kuris gali būti susijęs su užimtumu, socialinėmis paslaugomis, žemės naudojimu, aplinkos atkūrimu, makroekonominiu stabilumu ir kitomis sritimis.
- 2. Neviršydama IV priede minėtos sumos, Komisija nustato didžiausią sumą, kuri kiekvienai reikalavimus atitinkančiai bananus tiekiančiai AKR šaliai gali būti skiriama remiantis objektyviais rodikliais šio straipsnio 1 dalyje minėtiems veiksams finansuoti. Į rodiklius įeina prekyba bananais Europos Sąjungoje, bananų eksporto svarba atitinkamos AKR šalies ekonomikai ir šalies išsivystymo lygis. Skyrimo kriterijai vertinami remiantis duomenimis iki 2009 m.
 - 3. Pagal analogiją su 19 straipsniu ir remdamasi 21 straipsniu Komisija priima daugiametes paramos strategijas. Ji užtikrina, kad tokios strategijos papildytų šių šalių geografinės strategijos dokumentus ir laikinas bananų sektoriaus paramos priemones. Prireikus paramos strategijos gali būti peržiūrimos *ad hoc*, tačiau neturi būti teikiamos laikotarpio vidurio peržiūrai.“
- (3) 21 straipsnis pakeičiamas taip:

„21 straipsnis

Strategijos dokumentų ir daugiametinių orientacinių programų priėmimas

19 ir 20 straipsniuose nurodytus strategijos dokumentus bei daugiametes orientacines programas ir 19 straipsnio 2 dalyje bei 20 straipsnio 1 dalyje nurodytas jų peržiūras, kartu su 17 ir 17a straipsniuose nurodytomis papildomosiomis priemonėmis, Komisija priima laikydamasi 35 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.“

- (4) 29 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

- 1. Biudžetiniai įsipareigojimai prisiimami vadovaujantis Komisijos pagal 17a straipsnio 3 dalį, 22 straipsnio 1 dalį, 23 straipsnio 1 dalį ir 26 straipsnio 1 dalį priimtais sprendimais.“

- (5) 31 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa pakeičiama taip:

„Be fizinių ar juridinių asmenų, atitinkančių reikalavimus pagal teminę programą arba 17 ir 17a straipsniuose išdėstytas programas, teisę dalyvauti konkursuose dėl viešojo pirkimo arba dotacijos sutarčių, finansuojamų pagal 11–16 straipsniuose apibrėžtą teminę programą ir 17 bei 17a straipsniuose išdėstytas programas, turi EBPO / PVK sąraše ir II priede išvardytų besivystančių šalių pilietybę turintys fiziniai asmenys arba joje įsisteigę juridiniai asmenys. Atsižvelgdama į reguliariai vykdomą EBPO / PVK sudaryto pagalbos gavėjų sąrašo peržiūrą, Komisija skelbia ir atnaujina II priedą ir apie tai praneša Tarybai.“

- (6) 38 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

- 1. Finansinė orientacinė suma šiam reglamentui įgyvendinti 2007–2013 m. laikotarpiu yra 17 087 mln. EUR.

2. Kiekvienai 5–10, 11–16 ir 17–17a straipsniuose nurodytai programai skirtos orientacinės sumos nurodytos IV priede. Šios sumos nustatytos 2007–2013 m. laikotarpiui.“

(7) Įterpiamas IIIa priedas, pateikiamas šio reglamento I priede.

(8) IV priedas pakeičiamas šio reglamento II priedu.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja [...] dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

I PRIEDAS

„IIIa PRIEDAS

PAGRINDINĖS BANANUS TIEKIANČIOS AKR ŠALYS

1. Belizas
2. Kamerūnas
3. Dramblio Kaulo Krantas
4. Dominika
5. Dominikos Respublika
6. Gana
7. Jamaika
8. Sent Lusija
9. Sent Vinsentas ir Grenadinai
10. Surinamas“

II PRIEDAS

„IV PRIEDAS

ORIENTACINIS LĖŠŲ PASKIRSTYMAS 2007–2013 M. LAIKOTARPIUI (MILIJONAIŠ EURŲ)

Iš viso	17 087
<i>Geografinės programos</i>	<i>10 057</i>
Lotynų Amerika	2 690
Azija	5 187
Centrinė Azija	719
Artimieji Rytai	481
Pietų Afrika	980
<i>Teminės programos</i>	<i>5 596</i>
Investicijos į žmones	1 060
Aplinka ir tvarus gamtos išteklių valdymas	804
Nevalstybinių subjektų ir vietos valdžios institucijų vaidmuo vystymosi procese	1 639
Aprūpinimo maistu saugumas	1 709
Migracija ir prieglobstis	384
<i>AKR cukraus protokolo šalys</i>	<i>1 244</i>
<i>Pagrindinės bananus tiekiančios AKR šalys</i>	<i>190“</i>

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO PAVADINIMAS

Pagrindinėms Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno (AKR) bananus tiekiančioms šalims skirtos papildomosios priemonės

2. VEIKLA GRINDŽIAMO VALDYMO IR VEIKLA GRINDŽIAMO BIUDŽETO SUDARYMO SISTEMA

Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) ir susijusi (-ios) veiklos rūšis (-ys):

21 (Vystymasis)

3. BIUDŽETO EILUTĖS

3.1. Biudžeto eilutės (veiklos eilutės ir atitinkamos techninės bei administracinės pagalbos eilutės (buvusios BA eilutės)) su išlaidų kategorijomis:

Siūlomos eilutės:

21.06.07 (Prekybos bananais papildomosios priemonės)

21.01.04.01 (Vystomojo bendradarbiavimo priemonė – administracinio valdymo išlaidos)

Siūlomos priemonės bus finansuojamos panaudojant 4 išlaidų kategorijos maržą ir perskirsčius 4 išlaidų kategorijos lėšas.

3.2. Priemonės ir jos finansinio poveikio trukmė:

2010–2013 biudžetiniai metai, numatyta suma – 190 mln. EUR.

2009 m. gruodžio 15 d. rašte, adresuotame AKR bananų sektorių koordinuojančiam Kamerūno ministrui Luc Magloire Mbarga, Komisijos nariai Benita Ferrero-Waldner ir Karel De Gucht nurodė programą, kurios biudžetas neviršija 200 mln. EUR ir kuria siekiama padėti pagrindiniams bananų tiekėjams iš AKR šalių prisitaikyti ir restruktūrizuoti bananų sektorių dėl kintančių tarifo normų. Komisijos nariai nurodė, kad, be 190 mln. EUR, Komisija kartu su biudžeto valdymo institucija svarstys galimybę šią sumą papildyti 10 mln. EUR, jeigu per metines biudžetines procedūras atsirastų tokių lėšų.

3.3. Biudžeto ypatybės:

Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Nauja	ELPA įnašas	Šalių kandidačių įnašai	Finansinės perspektyvos išlaidų kategorija
-----------------	---------------	-------	-------------	-------------------------	--

21.06.07	PI/NPI	DIF ¹⁰	TAIP	NE	NE	Nr. 4
21.01.04. 01	PI/NPI	NDIF ¹¹	NE	NE	NE	Nr. 4

¹⁰ Diferencijuotieji asignavimai.

¹¹ Nediferencijuotieji asignavimai.

4. IŠTEKLIŲ SUVESTINĖ

4.1. Finansiniai ištekliai

4.1.1. Įsipareigojimų asignavimų (IA) ir mokėjimų asignavimų (MA) suvestinė

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Išlaidų rūšis	Skirsnio Nr.		2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	n + 4	n + 5 ir vėliau	Iš viso
---------------	--------------	--	---------	---------	---------	---------	-------	-----------------	---------

Veiklos išlaidos¹²

Įsipareigojimų asignavimai (IA)	8.1.	a	75	43	41	31			190
Mokėjimų asignavimai (MA)		b		30	30	40	*	*	100*

Į orientacinę sumą įskaičiuotos administracinės išlaidos¹³

Techninė ir administracinė pagalba (NDIF)	8.2.4.	c	0.217	0.750	0.950	0.700	*	*	2.617*
---	--------	---	-------	-------	-------	-------	---	---	--------

ORIENTACINĖ SUMA, IŠ VISO

Įsipareigojimų asignavimai		a+c	75.217	43.75	41.95	31.70	*	*	192.617*
Mokėjimų asignavimai		b+c	0.217	30.75	30.95	40.70	*	*	102.617*

Į orientacinę sumą neįskaičiuotos administracinės išlaidos¹⁴

Žmogiškieji ištekliai ir susijusios išlaidos (NDIF)	8.2.5.	d	0.043	0.128	0.128	0.128	*	*	0.427*
Į orientacinę sumą neįskaičiuotos prie žmogiškųjų išteklių ir susijusių išlaidų nepriskiriamos administracinės išlaidos (NDIF)	8.2.6.	e		0.02	0.02	0.02			0.06*

Iš viso orientacinių priemonės finansinių išlaidų

Iš viso IA, įskaitant išlaidas žmogiškiesiems ištekliais		a+c+d+e	75.26	43.898	42.098	31.848	*	*	193.04*
Iš viso MA, įskaitant išlaidas žmogiškiesiems ištekliais		b+c+d+e	0.26	30.898	31.098	40.848	*	*	103.104*

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

¹² Atitinkamos xx antraštinės dalies xx 01 skyriui nepriklausančios išlaidos.

¹³ Išlaidos pagal xx antraštinės dalies xx 01 04 straipsnį.

¹⁴ xx 01 04 arba xx 01 05 straipsniams nepriskiriamos išlaidos pagal xx 01 skyrių.

Išsami informacija apie bendrąjį finansavimą

Jeigu numatoma, kad pasiūlymą bendrai finansuos kelios valstybės narės arba kitos įstaigos (nurodyti kokios), toliau pateiktoje lentelėje reikėtų nurodyti tokio bendrojo finansavimo dalies įvertinimą (jei numatoma, kad bendrai finansuos kelios skirtingos įstaigos, galima pridėti papildomų eilučių):

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Bendrąjį finansavimą teikianti įstaiga		n metai	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 ir vėliau	Iš viso
.....	f							
Iš viso IA, įskaitant bendrąjį finansavimą	a+c +d+ e+f							

4.1.2. Suderinamumas su finansiniu programavimu

- Pasiūlymas atitinka esamą finansinį programavimą.
- Atsižvelgiant į pasiūlymą, reikės pakeisti atitinkamos finansinės programos išlaidų kategorijos programavimą.
- Įgyvendinant pasiūlymą gali tekti taikyti Tarpinstitucinio susitarimo nuostatas¹⁵ (t. y. taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti finansinę programą).

4.1.3. Finansinis poveikis pajamoms

- Pasiūlymas neturi finansinio poveikio pajamoms.
- Pasiūlymas pajamoms turi tokį finansinį poveikį:

Pastaba. Visa išsami informacija ir pastabos, susijusios su poveikio pajamoms apskaičiavimo metodais, turėtų būti pateiktos atskirame priede.

¹⁵ Žr. Tarpinstitucinio susitarimo 19 ir 24 punktus.

mln. EUR (dešimtųjų tikslumu)

Biudžeto eilutė		Pajamos	Prieš taikant priemonę [n-metiai]	Padėtis pradėjus taikyti priemonę					
				[n metai]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5] ¹⁶
		a) pajamos absoliučiąja verte							
		b) pajamų pokytis	Δ						

4.2. Žmogiškųjų išteklių visos darbo dienos ekvivalentas (įskaitant pareigūnus, laikinuosius ir išorės darbuotojus); išsami informacija pateikta 8.2.1 punkte

Metų poreikiai	n metai	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 ir vėliau
Iš viso žmogiškųjų išteklių	2.3	7	7	7		

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų užbaigti po 2013 m.

4.3. Priemonių finansavimas

Programa bus finansuojama 4 išlaidų kategorijos („ES kaip pasaulinės reikšmės partnerė“) išlaidų asignavimais. Siūloma panaudoti pagal šią išlaidų kategoriją turimos maržos dalį – 75,9 mln. EUR. Komisijos tarnybos įvertino 2010–2013 m. laikotarpiu turimas lėšas, kad būtų užtikrinta galimybė perskirstyti dėl galimo nepakankamo panaudojimo, įsisavinimo apribojimų ir (arba) politinių aplinkybių. Atlikus vertinimą siūloma pagal 4 išlaidų kategoriją perskirstyti 95,8 mln. EUR. Trūkstamai sumai (18,3 mln. EUR) gauti Komisija siūlo taikyti lankstumo priemonę.

5. YPATYBĖS IR TIKSLAI

5.1. Trumpalaikiai ir ilgalaikiai poreikiai

Trumpalaikiai: Šiomis priemonėmis siekiama atsižvelgti į nuo bananų sektoriaus priklausančių Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno šalių, kurios į ES per pastarąjį dešimtmetį eksportavo vidutiniškai daugiau kaip 10 000 tonų bananų ir kurias neigiamai paveiks pakeistos ES bananams taikomos tarifų normos, gyventojų poreikius.

¹⁶ Jeigu būtina, t. y. jeigu priemonė trunka ilgiau kaip 6 metus, reikėtų pridėti papildomų stulpelių.

5.2. **Papildoma Bendrijos dalyvavimo nauda, pasiūlymo suderinamumas su kitomis finansinėmis priemonėmis ir galima sąveika**

Pasiūlymu nustatomos ribotos trukmės priemonės, skirtos prisitaikyti prie tarifų normų mažinimo. Priemonės papildys šiuo metu Sąjungos taikomas išorės bendradarbiavimo priemones ir bus pagrįstos ES ir šalių partnerių įgyta bendra patirtimi įgyvendinant paramos priemones, finansuojamas pagal specialiąją paramos tradicinėms bananus tiekiančioms AKR šalims sistemą. Sinergija bus gauta užtikrinant, kad įgyvendinamos priemonės atitiktų ES šalies pagalbos strategijas.

5.3. **Pasiūlymo tikslai, numatomi rezultatai ir susiję rodikliai atsižvelgiant į veikla grindžiamo valdymo sistemą**

Tikslai – išlaikyti arba gerinti nuo bananų sektoriaus priklausančių bananus tiekiančių AKR šalių zonų gyventojų, kuriuos paveiks pakeistos į ES importuojamiems bananams taikomos tarifų normos, pragyvenimo lygį. Jei tai bus perspektyvu, priemonėmis bus siekiama padėti prisitaikyti prie platesnio masto (socialinių, ekonominių ir aplinkos) pasekmių, siekti ekonomikos įvairinimo arba remti investicijas siekiant padidinti konkurencingumą.

Numatomi *rezultatai*:

- šalyse, kuriose siekiama ekonomikos įvairinimo: stabilizuoti arba didinti namų ūkių pajamas ir (arba) mažinti ankstesnių bananų sektoriaus darbuotojų ir jų šeimos narių skurdo lygį (sumažėjus bananų eksportui į ES, šalių ūkiui ir (arba) labiausiai nukentėjusiems gyventojams nebūtų padaryta neigiamo poveikio)
- šalyse, kuriose tikslai bus įgyvendinami remiant investicijas siekiant padidinti konkurencingumą: stabilizuoti arba didinti į ES ir (arba) kitas šalis eksportuojamų bananų kiekį.

Stebėti ir vertinti naudojami *rodikliai*:

- nuo bananų sektoriaus priklausančių zonų namų ūkių pajamos (duomenų šaltinis: nacionaliniai statistikos biurai)
- BVP vienam gyventojui (duomenų šaltinis: nacionaliniai statistikos biurai arba Pasaulio bankas; atskaitos metai – 2008 m.)
- skurdo lygis (ankstesnėse) bananų gamybos zonose (duomenų šaltinis: nacionaliniai statistikos biurai, skurdo vertinimas turi būti standartizuotas ir palygintinas skirtingu laikotarpiu; tais atvejais, kai nacionaliniai statistikos biurai neteikia duomenų apie zonas, priklausomas nuo bananų sektoriaus, naudojami alternatyvūs ir palyginami rodikliai; jeigu palyginamo rodiklio nėra, naudojamas JT žmogaus socialinės raidos indeksas)
- bananų eksportas į ES rinką (apimtis ir vertė, apskaičiuoti kaip ES importas; duomenų šaltinis: Eurostatas, *Comext*)
- bananų eksportas į kitas šalis (ne ES šalys; duomenų šaltinis: turi būti nustatytas, jeigu suvienodintų palyginamų duomenų nėra, pasitelkiami nacionaliniai statistikos biurai)

5.4. Įgyvendinimo metodas (orientacinis)

Toliau nurodykite metodą (-us)¹⁷, kurį (-iuos) pasirinkote priemonei įgyvendinti.

- Centralizuotas valdymas***
 - Tiesioginis, vykdomas Komisijos
 - Netiesioginis, perduodama:
 - vykdomosioms įstaigoms
 - Bendrijų įsteigtoms įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 185 straipsnyje
 - nacionalinei (-ėms) viešojo sektoriaus įstaigai (-oms) arba viešąsias paslaugas teikiančiai (-čioms) įstaigai (-oms)
- Pasidalijamasis arba decentralizuotas valdymas***
 - kartu su valstybėmis narėmis
 - kartu su trečiosiomis šalimis
- Jungtinis valdymas su tarptautinėmis organizacijomis (nurodyti)***

Svarbios pastabos:

Kiekvienai šaliai pagal pasirinktą atsakomųjų veiksmų strategiją bus nustatyta individuali įgyvendinimo tvarka.

¹⁷ Jei nurodomas daugiau kaip vienas metodas, papildomą išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

6. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

6.1. Stebėsenos sistema

Stebėjimo funkciją atliks Komisija, naudodamasi ES delegacijų surinkta informacija ir nacionalinių statistikos biurų ir atitinkamų ministerijų pateiktais duomenimis. Stebėjimas priklausys nuo kiekvienoje šalyje taikomo paramos teikimo mechanizmo (parama biudžetui ar parama programai).

6.2. Vertinimas

6.2.1. *Ex-ante vertinimas*

Komisijos tarnybos išanalizavo galimą su bananų tarifų tvarkaraščių pokyčiais susijusį poveikį nuo eksporto į ES rinką priklausančioms bananus tiekiančioms AKR šalims. Be to, atliktas specialiosios paramos sistemos tradiciniams AKR bananų tiekėjams išorės vertinimas. Nors nepanašu, kad bananams taikomų tarifų normų mažinimas padarytų šalims didelį poveikį makroekonomikos lygmeniu, vietos lygmeniu su didžiausio palankumo statusą turinčioms šalims taikomų tarifų pokyčiais susijęs poveikis galėtų būti didelis ir priklausytų nuo bananų sektoriaus specialios išlaidų struktūros ir galimybės taikyti išlaidų mažinimo priemones. Visos šalys turės prisitaikyti prie mažesnių didžiausio palankumo statuso tarifų ir toks prisitaikymas gali turėti svarbių socialinių pasekmių.

Padėtis AKR šalyse smarkiai skiriasi: dėl sumažintų tarifų kai kurios mažiau konkurencingos bananus tiekiančios šalys galėtų nutraukti eksportą į ES, tuo tarpu kitų šalių bananų sektorius galėtų būti pritaikytas papildomais restruktūrizavimo veiksmais.

Mažiau konkurencingos bananus tiekiančios šalys galėtų prarasti daug metinių eksporto pajamų, dėl prisitaikymo pasekmės šalių socialinei ir ekonominei padėčiai ir žemės naudojimui galėtų būtų didelės.

Tikimasi, kad 190 mln. EUR parama padės AKR šalims, kurios pastaruoju metu į ES eksportavo didelius bananų kiekius, tęsti ir (arba) iš naujo nedelsiant pradėti investicijas ir prisitaikymo programas, kad būtų atremtas ir sušvelnintas tarifų mažinimo poveikis.

6.2.2. *Priemonės, kurių buvo imtasi atlikus tarpinį arba ex-post vertinimą (panašios ankstesnės veiklos patirtis)*

Pagal specialiąją paramos sistemą (1999–2008 m.) parama teikta dvylikai bananus eksportuojančių AKR šalių. Atlikus galutinį šios programos vertinimą nustatyta, kad bendros bananų sektoriaus konkurencingumo didinimo programos įgyvendintos sėkmingai, tačiau ekonomikos įvairinimo programos turėtų būti labiau integruotos. Taip pat pasimokyta iš 2009 m. atliktos lydimųjų priemonių Cukraus protokolo šalims – struktūra ir priemonių rūšimis panašios programos – peržiūros. Prieita prie išvados, kad biudžetui skirtą paramą būtina įtraukti kaip galimą įgyvendinimo metodą ir kad rengiant programas ir jas įgyvendinant būtina konsultuotis su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis.

6.2.3. *Būsimo vertinimo sąlygos ir dažnumas*

Paramos schema turėtų būti nuolat stebima ir vertinama 2012 m. Poveikio vertinimas turėtų būti atliktas 2015 arba 2016 m., t. y. po įgyvendinimo laikotarpio, trukšiančio bent ketverius metus.

7. KOVOS SU SUKČIAVIMU PRIEMONĖS

Taikomos įprastos kovos su sukčiavimu priemonės vystomojo bendradarbiavimo paramos srityje.

8. IŠSAMI INFORMACIJA APIE IŠTEKLIUS

8.1. Pasiūlymo tikslai vertinant pagal finansines išlaidas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

(Nurodyti tikslų, priemonių ir rezultatų pavadinimus)	Rezultato rūšis	Vid. išlaidos	n metai		n+1 metai		n+2 metai		n+3 metai		n+4 metai		n + 5 metai ir vėliau		IŠ VISO	
			Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų	Rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų
VEIKLOS TIKSLAS Nr. 1 ¹⁸	Pakeitus ES bananams taikomų tarifų mažinimo tvarkaraščius, 10 bananus tiekiančių AKR šalių bus teikiama parama prisitaikyti prie pokyčių															
1 priemonė			75		43		41		31							
- 1 rezultatas																
- 2 rezultatas																

¹⁸ Kaip apibūdinta 5.3 skirsnyje.

IŠ IŠLAIDŲ	VISO				75		43		41		31						
---------------	------	--	--	--	----	--	----	--	----	--	----	--	--	--	--	--	--

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

8.2. Administracinės išlaidos

8.2.1. Žmogiškųjų išteklių skaičius ir rūšis

Etatų rūšys		Darbuotojai, skiriami priemonei valdyti iš esamų ir (arba) papildomų išteklių (etatų arba visos darbo dienos ekvivalentų skaičius)					
		2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	n + 5 metai ir vėliau
Pareigūnai arba laikinieji darbuotojai ¹⁹ (XX 01 01)	A*/AD						
	B*, C*/AST						
Darbuotojai, finansuojami ²⁰ XX 01 02 str.	pagal	0.67	2	2	2		
Kiti darbuotojai ²¹ , finansuojami XX 01 04/05 str.	pagal	1.67	5	5	5		
IŠ VISO		2.3	7	7	7		

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

8.2.2. Užduočių, susijusių su priemone, aprašymas

Derinimas su pagrindiniais suinteresuotais subjektais (šalyse), derinimas su valstybėmis narėmis, Taryba ir Parlamentu, sprendimų, sutarčių, mokėjimų, tyrimų, audito ir vertinimo rengimas, ataskaitų teikimas.

8.2.3. Žmogiškųjų išteklių (numatytų teisės aktais) šaltiniai

(Pateikus daugiau kaip vieną šaltinį, nurodyti su kiekvienu šaltiniu susijusių etatų skaičių).

- Šiuo metu programos valdymui skirti etatai, kuriuos reikia pakeisti arba pratęsti.
- Etatai, pagal MPS (metinę politikos strategiją) ir (arba) PBP (preliminarų biudžeto projektą) iš anksto skirti n-tiesiems metams.
- Etatai, kurių bus prašoma kitos MPS ir (arba) PBP procedūros metu.
- Etatai, kurie bus perskirstyti naudojant valdymo tarnybos išteklius (vidinis perskirstymas).

¹⁹ Kurių išlaidos NEĮSKAIČIUOTOS į orientacinę sumą.

²⁰ Kurių išlaidos NEĮSKAIČIUOTOS į orientacinę sumą.

²¹ Kurių išlaidos įskaičiuotos į orientacinę sumą.

- Etatai, reikalingi n-tiesiems metams, tačiau nenumatyti tų metų MPS ir (arba) PBP.

Žmogiškųjų ir administracinių išteklių poreikiai finansuojami iš lėšų, kurių administruojančiam generaliniam direktoratui gali būti skirta pagal metinių asignavimų tvarką, atsižvelgiant į biudžetui taikomus apribojimus.

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

8.2.4. Į orientacinę sumą įskaičiuotos kitos administracinės išlaidos (XX 01 04/05 – Administracinio valdymo išlaidos)

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto eilutė (numeris ir išlaidų kategorija)	n metai	n+1 metai	n+2 metai	n+3 metai	n+4 metai	n + 5 metai ir vėliau	IŠ VISO
1. Techninė ir administracinė pagalba (įskaitant susijusias išlaidas darbuotojams)	0.217	0.750	0.950	0.700			2.617*
Vykdomosios įstaigos ²²							
Kita techninė ir administracinė pagalba							
- <i>intra muros</i>							
- <i>extra muros</i>							
Iš viso techninei ir administracinei pagalbai	0.217	0.750	0.950	0.700			2.617*

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

8.2.5. Į orientacinę sumą neįskaičiuotos finansinės išlaidos žmogiškiems ištekliams ir susijusios išlaidos

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Žmogiškųjų išteklių rūšis	n metai	n+1 metai	n+2 metai	n+3 metai	n+4 metai	n + 5 metai ir vėliau
Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai (XX 01 01)						
Pagal XX 01 02 str. finansuojami darbuotojai (pagalbiniai darbuotojai, deleguotieji nacionaliniai ekspertai, pagal sutartis dirbantys darbuotojai ir kt.) (nurodyti biudžeto eilutę)	0.043	0.128	0.128	0.128		
Iš viso žmogiškųjų išteklių ir susijusių išlaidų (NEĮSKAIČIUOTŲ į orientacinę sumą)	0.043	0.128	0.128	0.128		

²² Priėmimo (-ų) vykdomosios (-ųjų) įstaigos (-ų) reikėtų pateikti nuorodą į konkrečią finansinę teisės akto pažymą.

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

Apskaičiuota – *pareigūnai ir laikinieji tarnautojai*

Apskaičiuota – *pagal xx 01 02 str. finansuojami darbuotojai*

Kaip nurodyta 8.2.1 punkte:

Vienas DG DEV pagal sutartį dirbsiantis 4 grupės darbuotojas, kuriam skiriama 64 000 eur per metus, dirbsiantis 4 mėnesius 2010 m. ir 2011–2013 m.*

Vienas DG AIDCO pagal sutartį dirbsiantis 4 grupės darbuotojas, kuriam skiriama 64 000 eur per metus, dirbsiantis 4 mėnesius 2010 m. ir 2011–2013 m. *

Penki AKR delegacijose pagal sutartį dirbsiantys 4 grupės darbuotojai, kuriems skiriama 130 000 eur per metus (įskaitant susijusią infrastruktūrą ir veiklos išlaidas), dirbsiantys 4 mėnesius 2010 m. ir 2011–2013 m. *

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

	n metai	n+1 metai	n+2 metai	n+3 metai	n+4 metai	n + 5 metai ir vėliau
XX 01 02 11 01 – Komandiruotės		0.020	0.020	0.020		
XX 01 02 11 02 – Posėdžiai ir konferencijos						
XX 01 02 11 03 – Komitetai ²³						
XX 01 02 11 04 – Tyrimai ir konsultacijos						
XX 01 02 11 05 – Informacinės sistemos						
2. Iš viso kitų valdymo išlaidų (XX 01 02 11)						
3. Kitos administracinio pobūdžio išlaidos (patikslinti nurodant biudžeto eilutę)						
Iš viso administracinių išlaidų, išskyrus žmogiškųjų išteklių ir susijusias išlaidas, (NEĮSKAICIUOTŲ į orientacinę sumą)		0.02	0.02	0.02		

²³ Nurodyti komiteto rūšį ir kuriai grupei jis priklauso.

* Kad veiksmų programa ir susiję mokėjimai būtų vykdomi po 2013 m., pasiūlymai skirti administracinės paramos išlaidų asignavimus bus teikiami pagal kitas finansines programas, kurios prasidės 2014 m.

Apskaičiuota – *į orientacinę sumą neįskaičiuotos kitos administracinės išlaidos*